

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ เพื่อสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามค่าประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 80/80$ เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนเทศบาลวัดโชคทิฆมทาราม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 39 คน โดยเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้วยสูตรและโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS

สรุปผลการวิจัย

1. ได้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นชุดกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นเอกสารรูปเล่ม ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 คำชี้แจง
- 1.2 คำแนะนำสำหรับครู
- 1.3 คำแนะนำสำหรับนักเรียน
- 1.4 แผนการจัดการเรียนรู้

1.5 บัตรความรู้

1.6 บัตรกิจกรรม

1.7 แบบทดสอบท้ายชุดกิจกรรม

2. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 85.47/87.18$ ซึ่งสูงกว่าค่าประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 80/80$ ตามที่ตั้งไว้

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความพึงพอใจระดับมาก

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 85.47/87.18$ ซึ่งสูงกว่าค่าประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 80/80$ ตามที่ตั้งไว้ ซึ่งแสดงว่าชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

1.1 การสร้างชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และด้านผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อกำหนดขอบเขตของสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชุดให้เหมาะสม ซึ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมุ่งให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของชุดกิจกรรม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ กรรมการที่ปรึกษา แล้วนำชุดกิจกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอน และการวัดผลการเรียนรู้ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา เวลา ลำดับ ขั้นตอนในการสอน การวัดและการประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ และหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ระดับ .93 ดังนั้นชุดกิจกรรมนี้ จึงเป็นชุดกิจกรรมที่มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้

1.2 ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 สร้างขึ้นโดยใช้หลักการและแนวคิดของบลูม (Bloom, 1956, pp. 201 - 207) ซึ่งประกอบด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน คือ การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ชุด เป็นชุดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน 3 ด้านตามแนวความคิดของบลูม ในแต่ละชุดกิจกรรมจะประกอบด้วยโครงสร้างชุดกิจกรรม คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย สื่อ เวลา คำแนะนำสำหรับครู คำแนะนำสำหรับนักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ บัตรความรู้ บัตรกิจกรรม และแบบทดสอบท้ายชุดกิจกรรม ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดนี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัยได้ตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ในแต่ละชุดกิจกรรม โดยในชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการจำแนก การจัดหมวดหมู่ การสรุปความ ความเป็นเหตุเป็นผล และการวิเคราะห์เลขนัย ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความเหมือน ตรงข้าม ขัดแย้งกันอย่างไร ฝึกทักษะการเรียงลำดับความสัมพันธ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในรูปแบบอุปมาอุปไมย ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่องการคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์โครงสร้างส่วนประกอบของสิ่งของหรือเรื่องราว และวิเคราะห์หลักการ เพื่อเป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบได้ ซึ่งการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย ทั้ง 3 ชุดนี้สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจำแนกเป็นรายชุดย่อย พบว่า

1.2.1 ชุดกิจกรรมที่ 1 คือ การวิเคราะห์ความสำคัญ สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบความสามารถในการแยกแยะ จำแนก จัดหมวดหมู่ สรุปความ และ ความเป็นเหตุเป็นผล มีลักษณะเด่นอยู่ที่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดของเพียเจต์และรูปแบบการสอนแบบต่าง ๆ มาเป็นแนวการจัดทำ กระบวนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้และการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน

และให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด และผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการสอนที่แตกต่างกันออกไป ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผน โดยแผนการจัดการเรียนรู้ในชุดที่ 1 ประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ย่อยอีก 5 แผน ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1.1 เรื่องการจำแนก ผู้วิจัยใช้รูปแบบการสอนแบบ Learning Together (L.T.) ซึ่งเป็นวิธีการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้แบบการพึ่งพาและเกื้อกูลกัน มีการปรึกษาหารือกัน มีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน เมื่อนักเรียนกระบวนการทำงานกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกันจะทำให้นักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อนมีความมั่นใจมากขึ้นกล้าคิดและเสนอความคิดเห็น ช่วยให้เกิดการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้น และในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้นำเกมเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมด้วยทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียนรู้ ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้นี้จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเรื่องของการจำแนก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1.2 เรื่องการจัดหมวดหมู่ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนแบบ “พินิจหมวดหมู่” มาจัดการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบการสอนพินิจหมวดหมู่นี้ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการสังเกตและพิจารณาลักษณะหรือจุดของสิ่งต่าง ๆ ว่าอะไรทำให้สิ่งนั้นถูกจัดอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน ในการเรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบพินิจหมวดหมู่นี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ในเรื่องของการจัดหมวดหมู่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1.3 เรื่องการสรุปความ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนแบบ Learning Together (L.T.) ซึ่งเป็นวิธีการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนที่มีผลการเรียนกลางและอ่อนกล้าและมีความมั่นใจที่จะคิดและเสนอความคิดเห็นของตนเอง เพราะในขั้นตอนของการจัดกิจกรรมแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ของตนเองทุกคนในกลุ่มได้แสดงออกและมีส่วนร่วมทุกคน จากกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำพบว่านักเรียนทุกคนได้นำเสนอความคิดเห็นของตนเองและร่วมกันสรุปออกมาเป็นผลงานของกลุ่มซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้นี้จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเรื่องของการสรุปความ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1.4 การวินิจฉัยสาเหตุ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิก แบบผังก้างปลา ซึ่งผังแบบก้างปลานี้เป็นผังที่แสดงข้อมูลที่เน้นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและจะแสดงให้เห็นถึงสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดปัญหานั้น ๆ ซึ่งรูปแบบการสอนแบบผังกราฟิกก้างปลานี้เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์การหาสาเหตุได้เป็นอย่างดี นักเรียนสามารถแยกแยะปัญหาและเหตุแห่งการเกิดปัญหานั้น ๆ ได้ และนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1.5 วิเคราะห์เลขณัย ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หาข้อคิดหรือคติสอนใจที่แฝงอยู่ในข้อความหรือนิทานที่ผู้เขียนอยากให้เกิดกับผู้ที่ได้อ่าน ซึ่งรูปแบบการสอนแบบ CIPPA เป็นรูปแบบการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์โดยดึงความรู้เดิมของนักเรียนที่มีมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่นักเรียนได้รับ และทำการสำรวจความรู้ของนักเรียนโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกันในกลุ่มว่าสมาชิกภายในกลุ่มมีความคิดเห็นเป็นอย่างไร เหมือนกันหรือต่างกันแล้วสรุปออกมาเป็นความคิดของกลุ่มตนเอง ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในเรื่องของการวิเคราะห์เลขณัย

ในแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผนในชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการเน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านความสำคัญในเรื่องของการจำแนก การจัดหมวดหมู่ การสรุปความ การวินิจฉัยสาเหตุ และวิเคราะห์เลขณัย อีกทั้งยังกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม โดยคณะนักเรียนเก่งปานกลางและอ่อน นักเรียนจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม นักเรียนที่เก่งจะมีความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อน ส่วนนักเรียนที่อ่อนก็จะมีคามสนใจมากยิ่งขึ้น สามารถทำงานสำเร็จได้เหมือนเพื่อนจึงทำให้ชุดกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพ 82.05 ซึ่งสูงกว่าค่าประสิทธิภาพที่กำหนด

1.2.2 ชุดกิจกรรมที่ 2 คือ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ว่า มีความเหมือน ความขัดแย้ง ความแตกต่าง การเรียงลำดับ และความสัมพันธ์ในรูปแบบของอุปมาอุปไมย ชุดกิจกรรมชุดนี้ มีลักษณะเด่นที่การจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดของเพียเจต์และรูปแบบการสอนต่างๆ มาเป็นแนวการจัดทำกระบวนการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด และผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการสอนที่แตกต่างกันออกไปในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผน โดยแผนการจัดการเรียนรู้ในชุดที่ 2 ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้อยู่อีก 5 แผน ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.1 เรื่อง ความเหมือน ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิก แบบเวนน์ ไคอะแกรม เป็นแผนผังที่แสดงการเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลอย่างน้อย 2 สิ่ง เพื่อเปรียบเทียบว่าข้อมูลมีความเหมือนกันอย่างไร ซึ่งรูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิกแบบเวนน์ไคอะแกรมนี้ทำให้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์เปรียบเทียบความเหมือนระหว่างของ 2 สิ่งได้เป็นอย่างดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.2 เรื่อง ความขัดแย้งหรือตรงกันข้าม ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนแบบ Synactics Instructional Model ซึ่งการสอนแบบนี้เป็นการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ให้ผู้เรียนคิด จากการคิดคำพูดแล้วนำมาเปรียบเทียบกับคำคู่ขัดแย้ง รูปแบบการสอนแบบ Synactics Instructional Model นี้ มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์คำที่มีความหมายที่ขัดแย้งได้อย่างถูกต้อง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.3 เรื่อง ความแตกต่าง ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนแบบ Team-Assisted Individualization (TAI) เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือและเป็นการสอนที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างดีมีการจัดกิจกรรมแบบกระบวนการกลุ่ม มีการฝึกฝนโดยการทำแบบฝึกหัดที่นักเรียนจะได้ฝึกเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสิ่ง 2 สิ่งพร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างของสิ่งของนั้น ๆ และทำแบบทดสอบเก็บคะแนนเพื่อนำมารับของรางวัล เมื่อนักเรียนได้เรียนโดยรูปแบบการสอนแบบ Team-Assisted Individualization (TAI) ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน มีความสนุกสนานและอาจเพราะเป็นรูปแบบการสอนที่ครูยังไม่เคยใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ เรื่องการแยกแยะความแตกต่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.4 เรื่อง การเรียงลำดับ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟฟิก แบบผังบันได ซึ่งผังกราฟฟิกแบบบันไดนี้จะช่วยให้ผู้เรียนจัดระบบและลำดับความคิดของตนเองเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่าเหตุการณ์ใดเกิดก่อนและหลังไล่เรียงกันไปตามลำดับ ซึ่งการเรียนในแผนการจัดการเรียนรู้นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ เรื่องการเรียงลำดับ ซึ่งนักเรียนสามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้นี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.5 เรื่อง อุปมา อุปไมย ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนแบบ Team Game Tournament (TGT) มาใช้ในการจัดกิจกรรมซึ่งรูปแบบการสอนนี้จะเป็กิจกรรมที่มีการจัดการแข่งขัน มีเกมตอบคำถาม ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะร่วมกิจกรรม และมีความสนุกสนานในการทำกิจกรรม โดยคำถามที่นำมาเล่นในเกมนั้นจะเป็นคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบคำแบบอุปมาอุปไมย ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ เรื่อง อุปมาอุปไมยได้เป็นอย่างดี

ในแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผนในชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ ในเรื่องของความเหมือน ความขัดแย้งหรือตรงกันข้าม ความแตกต่าง การเรียงลำดับ และอุปมาอุปไมย อีกทั้งยังกระตุ้น มีการนำรูปแบบการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด

ความสนุกสนานและสนใจในกิจกรรมที่ทำ มีการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มซึ่งทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ส่งผลให้ชุดการสอนชุดที่มีประสิทธิภาพ 84.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

1.2.3 ชุดกิจกรรมที่ 3 คือ การคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการวิเคราะห์ส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ และหลักการของเรื่องต่าง ๆ ชุดกิจกรรมชุดนี้ มีลักษณะเด่นที่การจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดของเพียเจต์และรูปแบบการสอนต่าง ๆ มาเป็นแนวการจัดทำกระบวนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้และการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด การจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 แผน ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนโดยใช้ผังกราฟิกมาใช้ ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ได้ง่ายและยาวนาน เพราะผังกราฟิกเป็นการประมวลความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็นได้ และอธิบายได้ชัดเจนรวมทั้งสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดและเกิดความคิดได้อย่างดี ซึ่งส่งผลให้ชุดกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพ 89.74 ซึ่งสูงกว่าค่าประสิทธิภาพที่กำหนด

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดหลัก ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่มกิจกรรม โดยละความสามารถ (เก่ง ปานกลาง อ่อน) ในแต่ละกลุ่มเท่า ๆ กัน เพื่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยได้นำแนวทางตามรายงานการสังเคราะห์แนวคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) และเทคนิคการฝึกทักษะการคิด (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551, หน้า 227 – 288) มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ สร้างความกระตือรือร้นให้กับผู้เรียน ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมในกิจกรรม ก่อให้เกิดความสนุกสนานสนใจต่อสิ่งที่เรียน และสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของตนเองได้ อีกทั้งบัตรกิจกรรมในชุดกิจกรรมเป็นสื่อชิ้นสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย เพราะเป็นแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทยของผู้เรียน ในการสร้างแบบฝึกหัดในแต่ละชุด ผู้วิจัยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จึงสร้างแบบฝึกหัดที่เน้นการจัดลำดับขั้นเรียนจากง่ายไปหายาก และมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดการเบื่อหน่าย เมื่อผู้เรียนได้ฝึกฝนการทำแบบฝึกหัดในแต่ละชุดกิจกรรมแล้ว ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทยได้อย่างดี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำแบบทดสอบท้ายชุดกิจกรรมผ่าน จากชุดกิจกรรมทั้งหมด 3 ชุด จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 39 คน เปรียบเทียบกับค่าประสิทธิภาพ $E_1 = 80$ พบว่านักเรียนทำแบบทดสอบผ่านคิดเป็นร้อยละ 85.47 ซึ่งสูงกว่าค่าประสิทธิภาพ $E_1 = 80$ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุดกิจกรรมได้สร้างขึ้นตามหลักการสร้างชุดกิจกรรม จึงทำให้ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ นอกจากนี้ชุดกิจกรรมนี้ยังได้ผ่านการแก้ไขปรับปรุงจากคณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้วหลายครั้งจนได้ชุดกิจกรรมที่มีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองการสอนด้วยชุดกิจกรรมของ ประทีป ยอดเกตุ (2550, บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.04/81.33 และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับดีมาก ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของกุลธิดา ทรัพย์พิพัฒนา (2546, บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การสร้างชุดกิจกรรมฝึกทักษะการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 88.44/95.65 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิญ์ สุดสงวน (2549, บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมการสอนเขียนบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิภาพ 89.81/91.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรอง มีความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัย พบว่า เครื่องมือมีประสิทธิภาพตามค่าประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทยของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 3 จากผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทยนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

2.1 ชุดกิจกรรมที่ใช้ในการวิจัยมีโครงสร้างชัดเจน ประกอบด้วย โครงสร้างชุดกิจกรรม คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย สื่อ เวลา คำแนะนำสำหรับครู คำแนะนำสำหรับนักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ บัตรความรู้ บัตรกิจกรรม และแบบทดสอบท้ายชุดกิจกรรม มีการฝึกทักษะอย่างต่อเนื่องทั้ง 3 ด้านและเป็นลำดับขั้นจากง่ายไปยาก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันก็จะการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่ม ทำให้สามารถเรียนรู้ไปพร้อมกันได้ ซึ่งตรงกับความหมายที่ ทิศนา แจมมณี (2545, หน้า 1 - 12) ให้ความหมายว่า ชุดกิจกรรมเป็นชุดการเรียนการสอนที่มีรูปแบบการฝึกทักษะ ที่สามารถสนองความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียน โดยกำหนดเนื้อหาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของฮุสตัน (Houston, 1972, p. 10) ที่กล่าวว่า ชุดกิจกรรม คือ ชุดของประสบการณ์ที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทยหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จึงสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ของประทีป ยอดเกตุ (2550) รัตนา สิงห์กุล (2550) วิชชุดา บุญณมี (2548) และสกุลการ สังข์ทอง (2548) ที่ดำเนินการวิจัยที่พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลการวิจัยของผู้วิจัยดังกล่าว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้งสิ้น

2.2 การจัดกิจกรรมในชั้นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจ สอดแทรกการเล่นเกม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน และจัดกิจกรรมโดยยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนช่วยกันคิด เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเด็กที่เรียนอ่อนกว่า ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเด็กอ่อนก็จะมีคามสนใจและกำลังใจในการเรียนและการทำกิจกรรม ช่วยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 23) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีการหรือพฤติกรรมที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ผลงาน ความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ลักษณะของการสอนแบบนี้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมของตนเองและ

ผู้อื่น ผู้เรียนค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองจนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจจากการปฏิบัติงานไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข

จากเหตุผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายทำให้บรรยากาศในห้องเรียนสนุกสนานมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เป็นไปตามลำดับขั้น จึงทำให้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

3.1 การใช้ชุดกิจกรรมมีการจัดการเรียนการสอน ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกกระบวนการคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง อีกทั้งการจัดกิจกรรมในขั้นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเรียนการสอนและบัตรกิจกรรม มีความน่าสนใจกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งให้นักเรียนทุกคนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรมด้วยตนเอง และนักเรียนทุกคนมีบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำกิจกรรมกลุ่มซึ่งแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรม

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมนี้ ได้แนวทฤษฎีการสร้างความพึงพอใจของเฮอเบอร์ก (Herzberg, 1959, pp. 113 - 115) คือ ปัจจัยในการสร้างแรงจูงใจช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากทำกิจกรรม เมื่อนักเรียนเกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมแล้วและสามารถทำกิจกรรมกรรมที่ได้รับให้สำเร็จลุล่วงไปได้ นักเรียนก็จะเกิดความภาคภูมิใจและการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เกิดความมั่นใจในการที่จะคิดและปฏิบัติกิจกรรมต่อไป ซึ่งก็เป็นไปตามปัจจัยคำจูงใจของเฮอเบอร์ก ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและรู้สึกเพลิดเพลินในการเรียนด้วยชุดกิจกรรม จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับลัดดาวัลย์ แดงใหญ่ (2546, หน้า 45) ที่กล่าวว่า iva ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพความรู้สึกที่ดีทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งและความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ เมื่อได้รับการตอบสนองต่อความต้องการตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้นความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียน จึงหมายถึง ความรู้สึกที่ดี มีความรู้สึกนิยมชมชอบและมีทัศนคติที่ดีในทางบวก จนทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ ส่วนความต้องการของมนุษย์ เมื่อ

มนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนอง ความเครียดก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ทำให้ความพึงพอใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะจากการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอ เมือง จังหวัดระยอง มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ครูผู้สอนจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม โดยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมนี้อย่างละเอียด เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนเป็นไปตามขั้นตอนและบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
2. ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทยนี้ผู้สอนต้องสอนให้ครบตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผน
3. การสอนโดยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทยนั้น จะต้องแจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบถึงบทบาทของตนเอง โดยรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมกับนักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้ชุดกิจกรรม
2. ควรมีการศึกษาความก้าวหน้าและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทางภาษาไทย
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่นๆ เช่น การคิดวิจารณ์ การคิดสร้างสรรค์ หรือการคิดแก้ปัญหาให้แก่ นักเรียน